

Finanstale, Finansbyråd Hallstein Bjercke

Onsdag 24. september 2025

Ordfører, for ett år siden sto jeg her og presenterte det blågrønne byrådets første budsjettforslag. En ny kurs for byen.

Vi sto i krevende tider. Vi hadde gått med underskudd for første gang på 20 år. Jeg snakket om de mange årsakene til at Oslo over tid hadde havnet i en alvorlig økonomisk situasjon. Høy lønns- og prisvekst, en alvorlig svikt i skatteinntektene og en regjering som varslet at de ville redusere Oslos inntekter. Jeg snakket om behovet for en ny retning og at vi måtte omstille oss.

Jeg sa det kom til å bli tøft – men at det var nødvendig.

Dét budsjettet var *starten*.

Det var starten på å tilpasse kommunen til en ny økonomisk virkelighet, starten på en nødvendig omstilling, starten på å få inntektene og utgiftene tilbake i balanse.

Det var starten på å ruste Oslo for framtida.

Dette er *fortsettelsen*.

Vi står fortsatt i krevende tider. Noe har bedret seg, men hovedbildet er det samme. Forhold som rente, valutakurs og energipriser er fortsatt usikre. Og framover må vi være forberedt på lavere vekst i skatteinntektene.

Det betyr at vi må tilpasse oss en ny økonomisk virkelighet. Derfor må vi revurdere det vi tok oss råd til da alle piler pekte oppover.

Fra 2013 til 2021 hadde vi en enorm vekst i inntekter. Problemet er at utgiftene økte tilsvarende. Og nå har inntektsveksten stoppa.

Mer er ikke alltid bedre...

verken når vi snakker om inntekter eller utgifter.

Vi må prioritere klokere.

Ordfører, verden har heller ikke blitt et mindre urolig sted det siste året - for å si det forsiktig:

– Russlands fullskala krig mot Ukraina truer i Europa.

– Israels pågående folkemord på Gaza.

– En ny president i USA som forfekter proteksjonisme og tollmurer framfor internasjonalt samarbeid.

Alt dette påvirker oss. Friheten er under press. Det liberale demokratiet er under press.

Det er den verdenen vi lever i nå.

Og i den verdenen, ordfører, så mener jeg at det vil være uansvarlig av staten å ikke prioritere forsvar, sikkerhet, beredskap, hjelpearbeid og tiltak som styrker internasjonalt samarbeid. Det handler om å forsvare frihet, demokrati og fellesskap.

Konsekvensen er at kommune-Norge ikke kan belage seg på rause budsjetter, ekstrainntekter på slutten av året og påplussinger i budsjettforlik på Stortinget.

For hva slags verden vi lever i får konsekvenser for den økonomiske utviklingen, for fremtidsutsiktene og for hvordan vi prioriterer de pengene vi har.

Vi må ta ansvar - vi må omstille.

Det blågrønne byrådet er i gang.

For det er andre tider nå.

Og det blir tøft.

Ordfører, i fjor varslet vi store rammekutt – ikke bare i 2025, men også kommende år. Vi varslet at 2026 blir det mest krevende året. Og det blir det.

Da jeg første gang ble byråd i 2011, var budsjettet på totalt 50 milliarder. *Nå er det på 105.* Altså over det dobbelte! Budsjettene har blitt større og større hvert eneste år de siste 15 årene. Siden da - så har det aldri skjedd at et Oslobudsjett ikke vokser fra ett år til et annet. *Nå skjer det.* Det blir til og med litt mindre til neste år.

I motsetning til det forrige byrådet, som i alle år brukte mesteparten av det økonomiske handlingsrommet sitt på å nulle ut sine egne varslede kutt, så mener vi alvor med å få ned pengebruken i offentlig sektor. Vi tør å gjøre reelle prioriteringer og vi stiller krav til effektivisering og et bærekraftig aktivitetsnivå i kommunen. For ordfører, Innsparingsbehovet i kommunen er stort. Vi kan ikke fortsette som før og la utgiftene ese ut i det uendelige.

Vi tar grep.

Vi begynner så vidt å se konturene av de grepene. Og selv om det fortsatt er mørke skyer på den økonomiske himmelen, så skimter vi et lys i horisonten. Byrådet har lagt fram et forslag til handlingsregel – en langsiktig økonomisk rettesnor for kommunen. Den er ikke vedtatt av bystyret ennå, men vi følger den likevel fra og med dette budsjettet.

Vi skal få økonomien i balanse, vi skal få gjelda under kontroll og vi skal få ned pengebruken i kommunen. Kommunens økonomi er på ingen måte friskmeldt. Men den har fått budsjett på blågrønn resept.

Ordfører, det er verken enkelt eller populært å kutte. Men dette byrådet mener at det er riktig. Der det forrige byrådet blåste opp budsjettene ved å innføre mer skatt, har vi sagt at vi skal fjerne eiendomsskatten på folks hjem.

Det er helt fair å mene at det prinsipielt er riktig med kommunal eiendomsskatt. Jeg er ikke enig i det i det. Men den store forskjellen på det forrige byrådet og det blågrønne byrådet er at de ikke tror det er mulig å drive Oslo på en god måte uten. Vi vet at det er mulig.

Oslo kommune har klart seg *svært godt* økonomisk uten eiendomsskatt i årevis, fram til de rødgrønne overtok byrådskontorene for ti år siden. Vi gikk med positive driftsresultat, leverte gode tjenester til innbyggerne og styrte byen trygt – uten å skattlegge boligene til folk. Nå er vi på vei tilbake dit, og i dette budsjettet reduserer vi eiendomsskatten fra 2,3 til 1,7 promille.

Ordfører, jeg er stolt av de politiske prioriteringene vi gjør i dette budsjettet. De gjør vi innenfor krevende økonomiske rammer og på en ansvarlig måte.

Det er kjent politikk fra det blågrønne byrådet: en god og fordomsfri rusomsorg, gode og trygge helse- og omsorgstjenester, valgfrihet i tjenestetilbudet og en mer spennende, levende by.

Men i år som i fjor er de aller største satsingene på barn og unge – på klima og natur. En trygg og god oppvekst og en grønnere by – det er dette byrådets hovedsaker. Det er også tydelig i budsjettene våre.

Ordfører, i dette budsjettforslaget fortsetter byrådet å prioritere skolen. Vi foreslår totalt 243 millioner kroner mer til Osloskolen, blant annet til økt grunnfinansiering, oppfølging av elever med særskilte behov, grunnleggende ferdigheter og innføring av en lærerspesialistordning i Osloskolen. Oslo er den kommunen i Norge som prioriterer skole høyest – og det skal vi fortsette å være.

For det å sikre en god skole - det er det viktigste vi kan gjøre for at alle barn og unge som vokser opp i Oslo skal lære, utvikle seg og bli en del av fellesskapet.

Ordfører, i vår by skal ingen falle utenfor. Det er vår plikt som politikere å sørge for at hvert eneste barn som vokser opp i Oslo ser muligheter for seg sjøl og sitt liv.

At noen havner utenfor utdanning og arbeidsliv får store konsekvenser for samfunnet, og byrådet er særlig opptatt av å bekjempe ungt utenforskap. Å motvirke utenforskap styrker bærekraften vår og er god samfunnsøkonomi.

Men først og fremst så handler det om enkeltmennesker. Om at folka som utgjør denne byen skal oppleve hverdagen sin som trygg og meningsfylt. At de skal ha det bra i livet sitt. At de skal få utfordringer, oppleve mestring og føle tilhørighet. Oslo skal være en by med muligheter for alle.

Derfor styrker vi i dette budsjettet samarbeidet med NAV og med næringslivet for å flere ut i arbeid og

utdanning. Og så vet vi at det å få ta del i fritidsaktiviteter – idrett og kultur – er viktig for inkludering og forebygging av utenforskap. Vi legger i dette budsjettet opp til at fritidskortordningen innføres for fullt fra 2027.

Ordfører, klima- og naturkrisen er vår tids største utfordring. Vi må ta bedre vare på naturen vi har, etablere mer natur og vi må kutte utslipp raskere.

I fjor sørget det blågrønne byrådet for at prisen på månedskortet ble satt ned med 150 kroner. Det var første gang på 16 år at Oslo fikk en varig nedgang i månedskortprisen. I åtte år hørte vi fra det forrige byrådet at det var ikke mulig å redusere månedskortprisen, for Akershus ville ikke. Vi hadde vel sittet i byråd i omtrent en måned da vi fikk det til. De lette etter unnskyldninger - vi finner vi løsninger.

I dette budsjettet foreslår vi å sette ned prisen enda mer. Vi reduserer månedskortprisen med 50 kroner til - da er vi oppe i 200 kroner realnedgang. Det gjør det mer attraktivt å reise kollektivt og la bilen stå. Det er bra for klima, miljø og for lommeboka til folk.

Og så skal vi gjøre byen fysisk grønnere, ordfører.

Vi har startet et stort løft for park og nærnatur. Vi sa vi skulle ha stor park i Nydalen – nå kommer den. Vi sa at parken på Økern skulle bli større – det blir den. Forrige uke åpnet østre parkdrag på Ensjø – og mer skal det bli. I tillegg setter byrådet i gang viktige investeringer som vil bidra til renere vann i Alnaelva og Lysakerelva, og en renere Oslofjord.

Ordfører, dette er ikke bare viktige prioriteringer for byrådet, de følger også opp de fem kommunemålene bystyret vedtok i vår.

Vi har satt ambisiøse mål i møte med samfunnsflokene. Det er store og komplekse utfordringer som krever noe nytt av oss.

Det gjør også den økonomiske situasjonen vi er i.

Vi ser kritisk på alt vi bruker penger på i kommunen. På hva som kan gjøres annerledes og mer effektivt. På hva vi kan slutte med.

Et av de grepene vi foreslår å gjøre er å innføre en ny ordning for betaling i AKS for 4. trinn. Vi mener at det er riktig at de som har en inntekt på over 1,5 million betaler for plassen selv.

Ordfører, det er viktig for byrådet å sørge for at alle har *mulighet* til å gå i AKS, men det betyr ikke at kommunen skal *subsidiere* gratis kjernetid for *alle*.

I byrådserklæringen står det at kommunen ikke skal være alt for alle hele tiden, men mer for dem som trenger det mest.

Ordfører, vi er i gang med en omstilling. Og Oslo kommune har om lag 56 000 ansatte som nå står midt i den omstillingen. Mange av dem kjenner på uro nå. Endring er aldri enkelt.

De går likevel på jobb hver eneste dag for å sørge for at vi tilbyr de tjenestene vi skal til den kvaliteten som forventes. Jeg har uendelig respekt for det.

De flinkeste folka i Norge jobber i Oslo kommune. Jeg er utrolig takknemlig for den store innsatsen som legges ned - og uavhengig av rammebetingelsene vi har framover så skal vi få til dette sammen.

Men det blir tøft.

Det blir tøft for de ansatte, for bydelene, for etatene våre - men også for innbyggerne. Sånn er det med omstilling. Det kommer ikke av seg selv, det er ikke enkelt å gjennomføre, men det er helt nødvendig.

Og så har jeg stor respekt for bydelspolitikkerne som nå må gjøre *sine* prioriteringer innenfor stramme rammer. Vi varslet i fjor at 2026 ble tøft. Og det gjorde vi jo for å gi bydelene *tid* til å forberede seg. Forutsigbarhet er viktig i omstillingsprosesser.

Derfor foreslås det ingen *nye* kutt nå. Men de som ligger der fra før - er *kreven*.

Jeg har stor tillit til at bydelsutvalgene vil gjøre gode prioriteringer på vegne av sine innbyggere.

Men ordfører, det *blir* tøft.

For politikk handler om å prioritere. Ikke bare å prioritere opp, men også å prioritere ned.

En politiker blir kanskje populær av å pøse ut penger til alle mulige gode formål. Men sånn er det ikke å ta ansvar og styre – og særlig ikke nå.

For det er nye tider nå.

Og det er klart - at vi kunne *fortsatt* å blåse opp budsjettene våre. Vi *kunne* økt skattetrykket på innbyggerne våre, og hevda at det ville gjort livene deres bedre.

Men det er jo ikke sånn.

Denne kommunen sitt potensial for forbedring ligger i måten vi organiserer oss på, måten vi jobber på, at vi utnytter ressursene våre der de trengs... Om at vi evner å tilpasse oss.

Mer er ikke alltid bedre...

Men *nytt* - kan være det.

Ordfører, dette er *fortsettelsen*. Fortsettelsen på noe *nytt*.

Fortsettelsen på en omstilling vi har varslet, vi har startet og er i gang med. Det er fortsettelsen på å tilpasse Oslo en ny og usikker økonomisk virkelighet i en stadig mer usikker verden.

Det er fortsettelsen på våre prioriteringer: barn og unge – klima og natur.

Det er fortsettelsen på det blågrønne byrådets prosjekt.

Ordfører, det er med stolthet at jeg for andre gang overleverer til bystyret: det blågrønne byrådets budsjettforslag. Et ansvarlig budsjett som *fortsetter* på en *ny* kurs:

– et budsjett som ruster Oslo for framtida

– et budsjett på blågrønn resept.